

Maasheggen

8 locaties, 100 vrijwillige planters
2,5 kilometer Maasheggen
met dank aan
LARS VAN PEIJ
en zijn crowdfundingactie
Maasheggenboom.nl

Jaarverslag 2024

INLEIDING

In december 2023 heeft de raad van de gemeente Land van Cuijk het ambitedocument 'Mens en landschap sterker vervlochten' vastgesteld. In het tussentijdse evaluatierapport, vijf jaar na de toekenning van de status Unesco Mens & Biosfeer, is onder meer een pleidooi opgenomen voor een integralere aanpak van het gebiedsproces Maasheggen Unesco door natuur, landbouw, wonen, gezondheidbevorderende activiteiten en recreatie meer in samenhang met elkaar te ontwikkelen. In het ambitedocument zijn bovendien voorstellen gedaan voor de uitwerking, samen met deskundige partners, van drie programmatische natuur en landbouw, leefbaarheid en recreatie.

Een van de conclusies in het ambitedocument is verder dat er meer en vaker met inwoners van de elf dorpen in het Unesco-gebied moet worden gesproken over wat zij belangrijke ontwikkelingen in en voor De Maasheggen vinden. Het is per slot van rekening 'hun (groene) achtertuin'.

Met die drie uitgangspunten in gedachten is in 2024 hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het Maasheggengebied. Veel van de oorspronkelijke voornemens uit het jaarplan zijn gerealiseerd of al zover in gang gezet dat ze in 2025 of latere jaren kunnen worden afgerond.

Dit jaarverslag geeft inzicht in welke voornemens in het afgelopen jaar zijn waargemaakt. Ook wordt toegelicht welke organisatorische aanpassingen in het voorbije jaar hebben plaatsgevonden.

Veel leesplezier!

Heb je vragen over het jaarverslag 2024 neem contact met ons op via info@maasheggenunesco.com

INHOUDSOPGAVE

Organisatie	pagina 3
Stand van zaken projecten 2024	pagina 10
<i>Programmalijn Natuur en Landbouw</i>	<i>pagina 12</i>
<i>Programmalijn Leefbaarheid</i>	<i>pagina 21</i>
<i>Programmalijn Recreatie</i>	<i>pagina 25</i>
2024 in feiten en cijfers	pagina 29

Op 22 en 23 augustus bracht een gezelschap van Biosphaerreservaat Niedersächsische Elbtalaue een werkbezoek aan het Unesco-gebied De Maasheggen

ORGANISATIE

ALGEMEEN

trekker: stuurgroep en programmteam

In het ambitiesdocument 'Mens en landschap sterker vervlochten' is onder meer bepaald dat:

- de stuurgroep, bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Maasheggen Unesco Man & Biosphere programma, wordt uitgebreid met vertegenwoordigers namens de wijk- en dorpsraden, gezondheidsorganisaties en toeristisch-recreatieve sector;
- het programmteam wordt uitgebreid met de coördinatoren van de verschillende programmalijnen;
- het ambtelijke kernteam wordt opgeheven. De leden van het kernteam zijn nu actief binnen een of meer van de vijf programmalijnen, afhankelijk van de raakvlakken die de thema's van die programmalijnen hebben met de doelen van de organisaties die zij vertegenwoordigen.
- een convenant wordt opgesteld, waarin de leden van de stuurgroep samenwerkingsafspraken maken.

De stuurgroep is in september 2024 uitgebreid met vertegenwoordigers van MooiMaasvallei (gezondheid), Visit Land van Cuijk (toerisme en recreatie) en het Maasheggenteam (de wijk- en dorpsraden).

De stuurgroep bestaat sinds september 2024 uit:

- waterschap Aa en Maas: Ernest de Groot
- Brabants Landschap: Joris Hogenboom
- ZLTO Land van Cuijk: Rob Wientjes
- Vereniging Nederlands Cultuurlandschap: Jaap Dirkmaat
- Gemeente Land van Cuijk: Antoinette Maas
- Staatsbosbeheer: Jan Fenten
- MooiMaasvallei: Hans-Peter Jung
- Visit Land van Cuijk: Pierre Bos
- Maasheggenteam: Eric Maes

Josan Meijers is de onafhankelijke voorzitter van de stuurgroep.

Bij de vergaderingen van de stuurgroep zijn ook de leden van het programmteam aanwezig.

Verder zijn de gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Bergen agendalid. Zij laten zich bij elke vergadering vertegenwoordigen door een van de wethouders.

Rijkwaterstaat en provincie Noord-Brabant zijn eveneens agendalid, maar nemen niet deel aan de vergaderingen van de stuurgroep.

De vernieuwde samenwerking vroeg ook om duidelijke afspraken. Over wie waarvoor verantwoordelijk is, over wie waar invloed op heeft en over wie welke kosten draagt. Extern adviseur Jos van den Boogaart (Raadhuis Advies) heeft in de eerste helft van 2024, met inbreng van de partijen die destijds lid van de stuurgroep waren, een convenant opgesteld. Het convenant is in december 2024 getekend.

WETENSCHAPPELIJKE OMGEVING

trekker: programmteam

In de eerste helft van 2024 zijn alle al uitgevoerde onderzoeken verzameld in een openbaar toegankelijke 'bibliotheek'. De 'bibliotheek' is terug te vinden op de website www.maasheggenunesco.com

Het opzetten van een wetenschappelijke omgeving is van belang voor Maasheggen Unesco. Het is immers (ook) een wetenschappelijk programma.

Over hoe we dat efficiënt en effectief kunnen doen is gesproken met vertegenwoordigers van zowel het nieuwe Coördinatiepunt MAB Nederland als met Unesco Nederland. Het programmteam Maasheggen Unesco heeft tijdens die gesprekken aangegeven behoefte te hebben aan ondersteuning bij het opzetten van de wetenschappelijke omgeving. Het programmteam heeft nu (te) beperkte toegang tot het netwerk van universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten.

Zowel het nieuwe Coördinatiepunt MAB Nederland als Unesco Nederland zouden ook een rol kunnen spelen bij het versterken van de samenwerking-op wetenschappelijk gebied- met andere Unesco-gebieden. De gesprekken hebben nog niet geleid tot een concrete aanpak en worden in 2025 voortgezet.

SAMENWERKING

Samenwerking omliggende gebieden

trekker: programmateam

Tot het moment van de verlenging van de status van Unesco Man & Biosphere in 2028 kan het gebied niet worden uitgebreid. Zouden we dat wel doen dan kan dat mogelijk leiden tot het intrekken van de huidige erkenning door Unesco.

Wel zetten we in op samenwerking (bijvoorbeeld met omliggende gemeenten of met andere MAB-gebieden), wanneer dat bijdraagt aan versterking van het Maasheggen Unesco-gebied. Dat kán leiden tot uitbreiding van het gebied, waarvoor in 2028 verlenging van de Unesco-status wordt aangevraagd.

Mook en Middelaar, Gennep en Bergen

De drie Noord-Limburgse gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Bergen zijn agendalid van de stuurgroep. Tijdens de overleggen van de stuurgroep zijn de drie gemeenten steeds met één bestuurder vertegenwoordigd. Op die manier kunnen de stuurgroepleden en de drie Noord-Limburgse gemeenten elkaar voortdurend én uit eerste hand informeren over relevante ontwikkelingen aan beide zijden van de Maas.

Venray en Geijsteren

In september is een bijeenkomst gehouden waarin onder meer de verantwoordelijke wethouders van de gemeenten Land van Cuijk en Venray, de eigenaren van de landgoederen Geijsteren en Limosa en waterschap Aa en Maas gezamenlijk hebben verkend of het mogelijk én zinvol is om het Unesco-biosfeergebied De Maasheggen in 2028 in zuidelijke richting uit te breiden.

Een belangrijke aanleiding om deze verkenning nu uit te voeren is het concrete idee van Landgoed Geijsteren om in de komende jaren heggen aan te planten tussen de Vierlingsbeekse Molenbeek en de Haven Wanssum – en zo een groter aaneengesloten heggenlandschap te realiseren. Landgoed Geijsteren ligt voor een klein deel ook op Brabants-en daarmee Land van Cuijks- grondgebied. De voorgenomen aanplant van nieuwe heggen brengt grote kansen met zich mee. Het Maasheggengebied wordt in zuidelijke richting, over gemeentelijke en provinciale grenzen heen, vergroot. Dat levert niet alleen biodiversiteitswinst op, het gebied wordt daarmee ook aantrekkelijker voor met name fietsers en wandelaars.

Bovendien wordt de verbinding met het Natura2000-gebied Boschhuizerbergen versterkt.

Boschhuizerbergen is onderdeel van een belangrijke 'groene driehoek' op de grens van Brabant en Limburg.

In januari 2025 vindt een bestuurlijk overleg plaats tussen de colleges van de gemeenten Land van Cuijk en Venray. Op basis daarvan wordt bepaald of het zinvol en wenselijk is om de gesprekken over uitbreiding in zuidelijke richting voort te zetten.

Grave en Verborgen Raamvallei

Ook uitbreiding in noordelijke richting, richting Grave, is een optie.

Het Maasheggengebied kan daar aansluiten op de Zuiderwaterlinie, de voormalige (militaire) verdedigingslinie uit de 17^e en 18^e eeuw die op termijn mogelijk de status van werelderfgoed krijgt.

Door de uitbreiding in noordelijke richting zou De Maasheggen ook een ecologische verbinding kunnen

maken met De Raamvallei, waardoor onder meer het leefgebied van de sleedoornpage wordt uitgebreid en versterkt.

Samenwerking Duits MAB-gebied

trekker: programmteam

In september heeft een brede MAB-delegatie uit het stroomgebied van de Elbe een bezoek gebracht aan De Maasheggen. Flusslandschaft Elbe – Brandenburg, waarmee het programmteam Maasheggen Unesco eerder al contact had gelegd, maakte deel uit van die delegatie.

Tijdens het werkbezoek hebben Unesco-gebied Elbe en Staatsbosbeheer een samenwerkingsovereenkomst getekend, die qua vorm en inhoud leek op het Memorandum of Understanding dat Maasheggen met Flusslandschaft Elbe-Brandenburg had willen afspreken.

In 2025 vindt waarschijnlijk een tegenbezoek plaats, waarbij ook vertegenwoordigers van Maasheggen Unesco zullen aansluiten.

EuroMAB Elbe

trekker: programmteam

Maasheggen Unesco heeft zich tijdens de EuroMAB in juni laten vertegenwoordigen door een delegatie van het Coördinatiepunt MAB Nederland.

De Wijers/KempenBroek

trekker: programmteam

De Maasheggen is niet langer het enige Mens & Biosfeergebied in Nederland. In juli 2024 heeft Unesco ook KemperBroek erkend als Mens & Biosfeergebied. KempenBroek ligt op de grens van Nederland en België. Voor België is KempenBroek het eerste Biosfeergebied, voor Nederland het tweede. De initiatiefnemers van de Unesco-aanvraag voor KempenBroek hebben in de afgelopen jaren regelmatig contact gehad met het programmteam van Maasheggen Unesco. Soms om advies te vragen, dan weer om bij te praten over de status van de, nu dus goedgekeurde, aanvraag.

Daarnaast heeft het programmteam Maasheggen Unesco contact met De Wijers, een gebied in Vlaanderen dat ook voornemens is een aanvraag voor de Unesco-status Mens en Biosfeer te doen.

COMMUNICATIE & INFORMATIE

Website, nieuwsbrief en sociale media

trekker: programmteam

In de eerste helft van 2024 is de website www.maasheggenunesco.com meertalig (naast Nederlands ook Duits en Engels) gemaakt. Daarnaast worden ook subsites ontwikkeld voor het op een gebruiksvriendelijke(re) wijze presenteren van fietsroutes (fietsroutes.maasheggenunesco.com) en wandelroutes (wandelroutes.maasheggenunesco.com) in De Maasheggen. Ook het streekproducentencollectief Smaak van de Maasheggen heeft inmiddels een eigen website: www.smaakvandemaasheggen.nl.

In 2024 is de brochure 'Beleef de Maasheggen' uitgebracht, een handige gids met fietstochten, wandelroutes en wetenswaardigheden over De Maasheggen. De compacte brochure geeft bezoekers van het gebied een nog vollediger beeld van wat er in De Maasheggen te zien is en te beleven valt. De gids is in de plaats gekomen van de eerder uitgegeven Maasheggenpaspoorten en-routekaarten.

Verder is elke maand een digitale nieuwsbrief verspreid. De nieuwsbrief gaat naar 652 belangstellenden.

Vrienden van de Maasheggen

trekker: programmamateam

De community Vrienden van de Maasheggen telt inmiddels 313 leden (eind 2023: 250 leden). De Vrienden van de Maasheggen hebben

- begin 2024 een bon ontvangen waarmee zij een kennismakingspakketje Smaak van de Maasheggen konden ophalen;
- begin september als eerste de nieuwe publieksbrochure in de bus gekregen;
- de maandelijkse nieuwsbrief ontvangen.

Tijdens het NK Maasheggenvlechten in 2024 werden wederom producten van Smaak van de Maasheggen verkocht. Ook in het horecagedeelte werden bijna uitsluitend producten uit De Maasheggen gebruikt

STAND VAN ZAKEN PROJECTEN 2024

Maasheggen Unesco Man & Biosphere kent sinds 2024 vijf thema's die zijn samengebracht in drie programmalijnen:

1. natuur en landbouw,
2. leefbaarheid (wonen en gezondheid)
3. recreatie

De programma's zijn met elkaar verbonden en kennen in sommige projecten een overlap. Het programmateam is verantwoordelijk voor een goede afstemming tussen deze programma's en de onderliggende projecten.

PROGRAMMALIJN 1

NATUUR EN LANDBOUW

Samenwerking in Beheer

trekker: Staatsbosbeheer

Voor een goed beheer van De Maasheggen is het belangrijk om meer samen te werken én meer af te stemmen om zo efficiënter te werk te kunnen gaan, de kwaliteit te verbeteren en vooral ook om het samen leuker te maken. Belangrijk is dat beheerders met elkaar in gesprek blijven en dat ze, in overleg met elkaar, sturen op beheer, kennis delen en elkaar van advies voorzien.

Vertegenwoordigers, natuurbeheerders van de gemeente Land van Cuijk, waterschap Aa en Maas, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, VNC, Collectief Deltaplan Landschap, SlaBox, ANV, ZLTO, IVN en particuliere terreinbeheerders komen samen om ervaringen over het beheer te delen.

In 2024 zijn op initiatief van de programmalijncoördinator twee bijeenkomsten gehouden, waarin diverse onderwerpen aan bod zijn gekomen. De informatie over beheer en onderhoud –tips en tools – is voor beheerders te raadplegen op een speciale pagina op www.maasheggenunesco.com

In april heeft een excursie plaatsgevonden met als thema 'kruidenrijke graslanden en akkerranden'. Speciale aandacht was er in 2024 voor de beverproblematiek, het relictenbeheer en de vogelstand in de Maasheggen.

Realisatie Ambitiekaart Maasheggen

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Steeds meer terreinbeheerders, overheden, particuliere eigenaren, agrariërs en andere initiatiefnemers zijn overtuigd geraakt van de noodzaak en het belang van het aanleggen van nieuwe natuur in De Maasheggen. Er is al veel gerealiseerd in De Maasheggen, maar er blijft ook nog veel te wensen over. Zo is het streven om de natuurkerngebieden (Oeffelter Meent, Loerangel, Cultuurhistorisch Monument, Vortumse en Groeningse Bergjes) af te ronden door er natuur te ontwikkelen en deze te verbinden met groene corridors.

Het eerdere besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant om voorlopig geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor de realisatie van het (provinciaal) Natuurnetwerk Brabant, heeft tot gevolg gehad dat de realisatie van de Ambitiekaart Maasheggen vertraging heeft opgelopen.

Toch zijn er in 2024 weer enkele percelen ingericht in de Oeffelter Meent, het Cultuurhistorisch Monument en de Loerangel door Maasheggen te planten, poelen te graven voor de kamsalamander en/of percelen in natuurlijke pacht uit te geven.

Aanplant Maasheggen

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Het cultuurhistorisch heggenpatroon in De Maasheggen moet zoveel mogelijk behouden blijven én waar mogelijk worden versterkt.

In het 1e kwartaal van 2024 is samen met alle partners een kanskaart opgeleverd. Op de kaart zijn potentiële locaties aangewezen voor nog aan te planten Maasheggen. Ook is gekeken naar financieringsmogelijkheden.

Die kaart is de basis geweest voor de aanplant van vele kilometers heg in 2024. Staatsbosbeheer heeft in april circa 500 meter Maasheg aangeplant in de Vortumse en Groeningse Bergjes. In november en december zijn er op diverse locaties Maasheggen aangeplant. Met dank aan Lars van Peij (*zie voorpagina van dit jaarverslag*) en zijn crowdfundingactie MaasheggenMooi en met hulp van veel vrijwilligers. Het gaat om ca 2,5 kilometer op acht locaties: Looijdal-zuid, Looijdal noord, Rijtjes, De Bergjes-noord, Cultuurhistorisch Monument, de Loerangel, St.Anna en St.Agatha. De plantactie van MaasheggenMooi werd een groot succes, met veel extra publiciteit voor Maasheggen Unesco. Ook in de komende jaren willen Lars van Peij en MaasheggenMooi nog veel extra heggen planten.

In de laatste maanden van het jaar zijn door Staatsbosbeheer (de Bergjes en Oeffelter Meent) en door enkele particulieren heggen plant. Samen zijn zij goed voor circa 1 kilometer.

Belangrijke stap ook voor de aanplant van Maasheggen in de nabije toekomst is dat er afspraken gemaakt zijn met de projectorganisatie van 'Ruimte voor de Rivier Oeffelt' voor het verkrijgen van een Waterwetvergunning voor de aanplant van circa 6 kilometer Maasheggen buiten het projectgebied van Oeffelt. Ook binnen het projectgebied worden enkele kilometers nieuwe Maasheg aangeplant in de komende jaren.

Door de vele plantacties en de plannen voor de toekomst is het verkrijgen van (lokaal) autochtoon plantmateriaal een knelpunt geworden. Er gaat zich een commissie buigen over de vraag hoe het autochtoon plantmateriaal op voorraad kan worden gehouden. De conclusies van de commissie worden gepresenteerd tijdens het beheerdersoverleg.

Monitoring Biodiversiteit Maasheggen

trekker: Staatsbosbeheer/IVN

In de zomer van 2022 is, op initiatief van Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en vijf kennisorganisaties (RAVON, FLORON, Vlinderstichting, Dassenwerkgroep en SOVON), gestart met het opleiden van vrijwilligers die in de komende jaren regelmatig dieren en planten in het Maasheggebied gaan tellen.

Ook in 2024 is druk geteld. Begin 2025 worden de rapportages van alle soortorganisaties verwacht. Een stagiaire van de WUR heeft een opzet gemaakt hoe alle telgegevens gestructureerd verwerkt kunnen worden als input voor onderzoeken. In 2024 is onderzoek gedaan door SOVON en Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, waarbij de relatie tussen het hegbeheer en de getelde broedvogels is onderzocht.

Groene dorpsranden

trekker: gemeente Land van Cuijk

Gemeente Land van Cuijk wil zich inzetten voor meer natuur aan de rand van de dorpskernen. Dit past uiteraard uitstekend in de visie van De Maasheggen. Samen met de partners en met dorps- en wijkraden wordt hier nadere invulling aan gegeven.

Inmiddels komen er steeds meer ideeën en projectvoorstellen uit met name het in 2024 opgerichte Maasheggenteam. Zo loopt er al enige tijd een gebiedsproces in Katwijk om de dorpsrand te vergroenen. Binnenkort vinden er ook gesprekken plaats in Linden.

Ook het initiatief om de toegang naar de Loerangel vanuit Boxmeer-oost groener en aantrekkelijker te maken is een goed voorbeeld van inwonerbetrokkenheid. Waterschap Aa en Maas heeft grond verworven in Loerangel-zuid. Voor Loerangel-noord is het nu afwachten op afronding van een grote kavelruil, waarmee grond in bezit komt van de gemeente en Groen Ontwikkelfonds Brabant. Een eerste visie voor het gebied is gemaakt; de insteek is om het gebied toegankelijker te maken en meer een Maasheggenlandschap te laten zijn. Als start is al een ‘dubbele heg’ aangeplant. De uitwerking van de visie is in het jaarplan 2025 opgenomen.

Gebiedsproject Katwijk

trekker: gemeente Land van Cuijk / Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

Enkele jaren geleden heeft Vereniging Nederlands Cultuurlandschap een analyse gemaakt van hoe het landschap tussen Cuijk en Katwijk verbeterd zou kunnen worden en daardoor beter gaat aansluiten bij het Maasheggen Unesco-gebied.

In de eerste helft van 2024 is samen met onder meer de Dorpsraad Katwijk een plan van aanpak opgesteld. Dat heeft geleid tot de aanstelling van een projectleider die met grondeigenaren in gesprek is gegaan om de mogelijkheden voor de aanleg en het beheer van groenelementen te bespreken.

In november heeft informatieavond plaatsgevonden voor de bewoners van de Liefkeshoek.

In de projectgroep van december is besloten dat in ieder geval een perceel van de gemeente aan de Liefkeshoek van heggen wordt voorzien. Begin 2025 wordt dit met behulp van MaasheggenMooi en de dorpsraad Katwijk uitgevoerd.

De projectleider gaat bovendien plannen maken voor enkele andere gemeentelijke eigendommen.

Behoud en herstel zandpaden

trekker: gemeente Land van Cuijk

In de Natuurvisie van de gemeente Land van Cuijk is aangegeven dat zandpaden in natuurgebieden en landelijk gebied zoveel mogelijk behouden moeten blijven.

Bij het formuleren van de ‘stip op de horizon voor natuur en landbouw in De Maasheggen’ is het bovenstaande als uitgangspunt meegenomen.

Rivierverruiming Oeffelt

trekker: provincie Noord-Brabant

Het rijk en de regio hebben afspraken gemaakt over hoe de Maas gelijktijdig veiliger én mooier kan worden gemaakt. Bij Oeffelt wordt de ‘flessenhals’ in de Maas aangepakt.

In het voorjaar van 2024 is door alle betrokken partijen besloten het benodigde budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen. Het project krijgt zo handen en voeten en gaat in de komende jaren het aanzien van het gebied tussen Oeffelt en Beugen veranderen.

Onderdeel van de plannen is de aanleg van ruim 4 kilometer aan nieuwe Maasheggen in het Unesco-gebied. Daarnaast komen er onder meer nieuwe fiets- en wandelpaden bij Oeffelt en wordt een uitkijkpunt gemaakt van waaruit je over het Maasheggengebied kunt kijken.

Beekherstel Sint Jansbeek

trekker: waterschap Aa en Maas

De ruim 8 kilometer lange Sint Jansbeek ontstaat ten westen van het dorp Groeningen en stroomt via het dorp Vortum-Mullem naar de Maas. Het waterschap ontwikkelt de Sint Jansbeek tot een natuurlijke en robuuste beek. In Vortum-Mullem is onder andere een ecologische verbindingszone (EVZ) aangelegd van ongeveer 350 meter lang. De EVZ is een natuurstrook langs de beek die het beekdal voor en na het dorp verbindt zodat diersoorten zoals de das en de modderkruiper zich kunnen verplaatsen.

Een mooi moment bij de inrichting was het betrekken van de lokale schooljeugd bij de aanplant van bomen en struiken in de EVZ. De uitvoering loopt nog door in 2025.

Natuurvriendelijke oevers

trekker: waterschap Aa en Maas

Waterschap Aa en Maas heeft in het kader van de KRW (Kaderrichtlijn Water) binnen het Maasheggebied de opgave voor het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in de Virdsche Graaf, de Viltsche Graaf en de Sambeekse Uitwatering.

De realisatie van natuurvriendelijke oevers in de Virdsche Graaf en de Viltsche Graaf is voorlopig *on hold* gezet in verband met de KRW-opgaven van Rijkswaterstaat op deze waterlopen. De invulling van deze opgaven is nog onderwerp van gesprek.

De natuurvriendelijke oever van de Sambeekse uitwatering ten oosten van de A73 is eveneens voorlopig geparkeerd. Gezien de complexiteit van het invullen van deze opgave voor dit deel van Sambeekse uitwatering is prioriteit gegeven aan andere opgaven voor natuurvriendelijke oevers die het waterschap nog heeft. Deze moeten vóór 2027 gereed zijn.

Voor de realisatie van een natuurvriendelijke oever langs de Tochtsloot nabij de Kraaijenbergse Plassen is een definitief planontwerp gereed. Na overleg met grondeigenaren en de benodigde procedures vindt de uitvoering in 2025 plaats.

Opstellen visie Natuur en Landbouw

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

Het coördinatieteam Natuur en Landbouw heeft in het voorjaar van 2024 in een drietal bijeenkomsten de afgesproken 'stip op de horizon' geformuleerd. Hierbij heeft nadrukkelijk afstemming plaatsgevonden met de door gemeente Land van Cuijk op te stellen Omgevingsvisie. Deze visie is de integrale kijk op de fysieke leefomgeving waarin allerlei opgaven op het gebied van natuur, landbouw,

water, klimaat, economie, energie, wonen en voorzieningen samenkomen.

De 'stip op de horizon' is een nadere uitwerking van de globale Omgevingsvisie en kan de komende jaren dienen als basis voor de uitwerking en uitvoering van projecten op het gebied van landbouw en natuur in de Maasheggen.

Om verder invulling te geven aan de 'stip op de horizon' zijn keukentafelgesprekken gevoerd met agrariërs uit verschillende sectoren (akkerbouwers, melkveehouders, boomteler, verbrede landbouw). Hen is de vraag voorgelegd wat de Unesco-status voor hen kan betekenen en hoe het programma hen hierbij kan helpen. De (goede) gesprekken hebben geleid tot een aantal projecten die zijn opgenomen in het jaarplan 2025. De projecten zijn met name gericht op samenwerking.

Poelenproject

trekker: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

In de afgelopen jaren hebben RAVON, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, FLORON en EIS Kenniscentrum Insecten samen 17 nieuwe poelen aangelegd en 14 poelen hersteld bij zowel terreinbeheerders als particuliere grondeigenaren.

De poelen worden nu binnen de reguliere onderhoudscyclus beheerd, waarbij de focus ligt op het behoud van de kamsalamander.

Project sleedoornpage

trekker: Ecologisch Adviesbureau Natuurbalans – Limers Divergens

Het gebied rond de Kraaijbergse Plassen is de enige vindplaats van de sleedoornpage in Brabant. Ecologisch Adviesbureau Natuurbalans – Limers Divergens heeft een projectplan geschreven om voor deze prioritaire soort verbindingen te maken naar De Maasheggen. Dat kan door het leefgebied voor de sleedoornpage te realiseren, te herstellen en uit te breiden in kernleefgebieden in de Kraaijbergse plassen, Maasheggen, Zevenhutten en op de landgoederen Tongelaar en Limosa. Deels gebeurt dat door natuurlijke rekolonisatie en deels door herintroductie.

In de laatste weken van 2024 is de projectgroep druk geweest met het in kaart brengen van de deelgebieden (aanwezigheid van sleedoorn in hagen/bosranden en kwaliteit van aanliggende percelen), om daarmee de kansen en knelpunten in beeld te krijgen. Op basis daarvan wordt een plan gemaakt met uit te voeren maatregelen, die vanaf najaar 2025 kunnen worden uitgevoerd. Ondertussen wordt de populatie regulier gemonitord, met deze winter vooral de nadruk op de randen van het verspreidingsgebied.

Project boomkikker

trekker: Ecologisch Adviesbureau Natuurbalans – Limers Divergens

In 2021 is Natuurbalans - Limes Divergens, in samenwerking met Brabants Landschap en de landgoederen Strikland en Limosa én met financiële ondersteuning van provincie Noord-Brabant, begonnen met het herstel van het habitat voor boomkikker en andere doelsoorten in de natuurgebieden De Vilt en De Maasheggen.

In het najaar van 2022 en 2023 is een flink aantal voortplantingswateren in de gebieden gegraven of geoptimaliseerd waaronder drie in De Maasheggen. Zij dienen als habitat voor de boomkikker en andere doelsoorten. Om de ontwikkeling van de populatie te volgen worden sinds 2022 jaarlijkse

tellingen uitgevoerd. In 2023 werd in De Maasheggen de eerste activiteit van boomkickers zichtbaar, met de eerste koorroepende mannetjes.

In het voorjaar van 2024 werden 60 roepende mannetjes in de Maasheggen vastgelegd. In juni zijn op Landgoed Limosa ca. 450 juveniele boomkikker uitgezet bij poelen en op braam. Eigenlijk was 2023 het laatste jaar van uitzetting maar door het hoogwater van de Maas in juli 2021 is de uitzetting waarschijnlijk deels mislukt. In de Heerstraatse Weiden van Stichting Landschapsbeheer Boxmeer zijn eind juni een eerste lichtung van ca. 300 juveniele boomkickers uitgezet. Begin juli zijn er nog minimaal 200 bijgekomen. Voor beide locaties is dit de laatste uitzetting. Vanaf juli t/m begin september kon men op bijna elke braamstruik nabij de uitzettingen juveniele boomkickers aantreffen. Zelfs op afstanden van 300 meter. Dit geeft hoop voor de toekomst van de boomkikker in de Maasheggen.

Dijkversterking Cuijk – Ravenstein

trekker: waterschap Aa en Maas

Een deel van de dijk die waterschap Aa en Maas wil versterken ligt binnen het Unesco-gebied. Het voorkeursscenario voor de dijkversterking wordt in 2023 en 2024 uitgewerkt. Het plan biedt tal van meekoppelkansen voor onder meer natuurontwikkeling, recreatie en mobiliteit. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen waterschap en gemeente. In 2024 is gewerkt aan de uitwerking van de plannen. De uitvoering is voorzien vanaf 2025.

Kavelruil Maasheggen 3^e fase

trekker: programmacoördinator Natuur en Landbouw

De subsidiestop voor de realisatie van het provinciaal Natuurnetwerk Brabant ten spijt, is het nog steeds wenselijk dat via kavelruil gronden worden verworven en 'vrijgeruild'. Zowel voor partners die natuur willen ontwikkelen als voor agrariërs die de verkaveling willen verbeteren.

De kavelruilcoördinator heeft in 2024 volop gesprekken gevoerd met particuliere grondeigenaren, Groen Ontwikkelfonds Brabant, Staatsbosbeheer en gemeente Land van Cuijk om de mogelijkheden van ruiling te bespreken met name in de Oeffelter Meent, het Cultuurhistorisch Monument en de Loerangel. Enkele kleine kavelruilen zijn gepasseerd en er is akkoord over een grote kavelruil in de Loerangel.

Agrarisch natuurbeheer

trekker: Collectief Deltaplan Landschap

Het Collectief Deltaplan Landschap verzorgt met circa 40 agrariërs en particulieren het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) in de Maasheggen. Kwalitatief goed beheerde heggen met graskruiden of akkerranden vormen hierbij de basis.

Samen met deelnemers wordt een meerjarig beheerplan voor de heggen gemaakt, waarbij het collectief aanstuurt aan op een goede fasering in het gebied.

Natuurinclusieve landbouw

trekker: Staatsbosbeheer en ZLTO

Vanuit het programma Maasheggen Unesco wordt onderzocht hoe de samenwerking met de landbouwsector duurzamer kan worden opgepakt. De eerste gesprekken met agrariërs over onder meer natuurinclusieve landbouw, transitie en natuurbeheer hebben plaatsgevonden.

Eric en Karin Lamers ontvangen in december van de provincie Noord-Brabant een Agrifoodpluim voor de pionierende manier waarop ze al 25 jaar mens, natuur en zorg met elkaar verbinden.

Project doorgangen en inritten

trekker: ZLTO Land van Cuijk

In 2022 is het project 'doorgangen en inritten' afgesloten. In 2023 en 2024 is er (nog) geen vervolg aan gegeven.

Streekproducten Smaak van de Maasheggen

trekker: deelnemers Smaak van de Maasheggen

Bij Smaak van de Maasheggen hebben zich 9 producenten aangesloten. Zij verkopen hun producten, gelabeld als Maasheggenproduct, via onder meer lokale bedrijven, markten en beurzen. Daarnaast is een eigen website gelanceerd: www.smaakvandemaasheggen.nl

Acties 2024:

- **een groter assortiment**
met de toetreding van partners Brembroeken (Maasheggenburgers en droge worst) en bakker Fijnebol (Maasheggenbroodjes en -koekjes) is het assortiment aan producten evenwichtiger geworden. Daar staat tegenover dat eind 2024 bekend is geworden dat Gradoen stopt met haar bierbrouwactiviteiten en daarmee ook met de productie van haar bier met ingrediënten uit De Maasheggen;
- **meer duidelijkheid en verbondenheid**
De afspraken van het eerste uur zijn herbevestigd en op onderdelen aangescherpt. Zo is onder meer vastgesteld dat alle aangesloten ondernemers het label Smaak van de Maasheggen mogen gebruiken, mits hun producten aantoonbaar ingrediënten uit De Maasheggen bevatten.
In de marketingaanpak is meer accent gelegd op de verkoop van de gezamenlijke pakketten; de producenten zijn zelf verantwoordelijk voor de distributie en verkoop van hun eigen producten.
Mede door die duidelijkheid, de verbeterde onderlinge communicatie (bijeenkomsten, nieuwsbrieven en een webpagina voor uitsluitend de deelnemers) en het hernieuwde

enthousiasme voelen de deelnemers zich meer verbonden aan Smaak van de Maasheggen. Dat uit zich onder meer in gezamenlijke deelname aan evenementen (NK Maasheggenvlechten, Maasheggenmarkt en proeverijen tijdens bijeenkomsten van andere organisaties) en in gezamenlijke marketingcampagnes.

- **meer verkooppunten**

Het aantal fysieke verkooppunten is toegenomen van 1 (Het Veerhuis) naar 7 (Het Veerhuis, Fruitpark Groenz, De Brembroeken, supermarkt Plus Overloon, supermarkt Plus Vierlingsbeek, Landal de Vers en De BierBurgemeester);

- **meer omzet**

Alle deelnemers hebben bij de start van hun samenwerking afgesproken jaarlijks 5% van hun bruto-omzet over de Maasheggenproducten beschikbaar te stellen aan een organisatie die zich inzet voor de versterking van het Maasheggengebied. In 2024 heeft IVN De Maasvallei een cheque van € 1.250 ontvangen.

Op basis van deze bedragen kan worden geconcludeerd dat de gezamenlijke omzet van de verkoop van producten Smaak van de Maasheggen is gestegen van € 17.000 in 2023 naar € 25.000 in 2024. Dat is een toename van 47%.

- **meer pakketten**

De Smaak van de Maasheggenpakketten zijn opnieuw én logischer samengesteld. Bovendien is een aantal kleinere pakketten toegevoegd, die vanwege de prijs en het volume in trek zijn als cadeaupakket. Het totale aantal pakketten is toegenomen van 4 naar 7;

- **meer zichtbaarheid**

De huisstijl van Smaak van de Maasheggen is, in samenspraak met het collectief, opgefrist. De nieuwe huisstijl is doorgevoerd op de producten (stickers ipv labels), in advertenties, in posts op sociale media én op de nieuwe website www.smaakvandemaasheggen.nl Op de website staan ook verwijzingen naar interviews met de 'smaakmakers', Daarnaast is gekozen voor professionele productiefotografie.

- **meer acties**

De doorontwikkeling van streekproducentencollectief heeft er onder meer toe geleid dat de organisatie van het Nederlands Kampioenschap Maasheggenvlechten (4.000 bezoekers) in maart 2024 vrijwel uitsluitend nog producten Smaak van de Maasheggen heeft gebruikt in de horecatent van het evenement.

Daarnaast is een actie gehouden, waarbij de ruim 250 Vrienden van de Maasheggen een kennismakingspakketje Smaak van de Maasheggen konden ophalen bij een van de deelnemers.

- **internationaal op de kaart**

De producten die met ingrediënten uit De Maasheggen worden gemaakt zijn op de radar gekomen van de mondiale Unesco-organisatie. De Argentijnse chef-kok Mauro Colagreco is gevraagd aan de slag te gaan met producten uit Unesco Man & Biosphere-gebieden. Van de ruim 700 gebieden heeft hij er 18 geselecteerd, waaronder De Maasheggen. Vooral de Kruiden van de Maasheggen en de Maasheggensiroop hebben zijn aandacht getrokken. Colagreco is verbonden aan Relais & Chateaux, een vereniging van bijna zeshonderd luxe hotels en restaurants over de hele wereld.

Of, hoe en in welke gerechten de Maasheggenproducten gebruikt gaan worden is nog niet bekend.

In 2024 werd onder meer een luisterpuzzeltocht
voor gezinnen met kinderen ontwikkeld

PROGRAMMALIJN 2

LEEFBAARHEID

Betrekken dorpen en wijken

trekker: programmateam Maasheggen Unesco

Voor het succes van het programma Maasheggen Unesco is een grotere betrokkenheid van de dorps- en wijkraden van de elf dorpen in het Maasheggengebied cruciaal.

Het programmateam heeft eind 2023 een plan gemaakt, dat tot resultaat moet hebben dat inwoners meer bekend raken met De Maasheggen en ook bereid zijn bij te dragen aan het behoud ervan.

In 2024 is gestart met de uitvoering van het plan Gehegd aan de Maasheggen.

- **Maasheggenteam**

Alle wijk- en dorpsraden zijn uitgenodigd een vertegenwoordiger af te vaardigen voor het Maasheggenteam. Het Maasheggenteam komt viermaal per jaar, op uitnodiging van het programmateam, bijeen om de voortgang van de in dit plan beschreven activiteiten te bespreken, nieuwe activiteiten te bedenken en de agenda van de eerstvolgende stuurgroepvergadering te bespreken. Daarnaast wordt het Maasheggenteam ook om advies gevraagd bij actuele onderwerpen, zoals de vervanging van informatieborden in het gebied. Het Maasheggenteam heeft Eric Maes afgevaardigd naar de stuurgroep.

- **Podwalks**

In 2024 zijn, in samenwerking met Tourio, twee audiotours gemaakt voor wandelaars die op eigen gelegenheid het Maasheggengebied willen ontdekken. De eerste gaat door Groeningse en Vortumse Bergjes en vertelt op tien plekken het verhaal van De Maasheggen, de tweede- een speciale kinderversie- is opgenomen in Portaal De Vilt. De kinderpodwalk is onderdeel van het aanbod van Maasheggenkids.

De podwalks bieden bezoekers maar ook geïnteresseerde bewoners van de dorpen en wijken de mogelijkheid om, zonder afhankelijk te zijn van de inzet van de gidsen of rondleiders, op eigen houtje de Maasheggen en de unieke kwaliteiten van het gebied te leren kennen.

Maasheggenkids

trekker: programmateam Maasheggen Unesco

Samen met scholen, ouders en natuurorganisaties willen wij kinderen in beweging krijgen om De Maasheggen te ontdekken- en hen zo, voor de langere termijn, enthousiast te maken voor het gebied. Met ondersteuning van middelen van Regiodeal is in het najaar van 2023 gestart met de uitwerking van een concreet project dat zich richt op jongeren in de leeftijd van 10 tot 14 jaar. Bij de uitvoering van het project worden de basisscholen, het middelbaar onderwijs, (natuur)organisaties als Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en Waterschap Aa en Maas en vrijwilligersclubs als IVN en Stichting Landschapsbeheer Boxmeer betrokken. Maasheggenkids.nl, een online platform dat zich richt op jongeren in de leeftijd van 8 tot 12 jaar, is tijdens het NK in 2024 gelanceerd. Het idee was en is om jaarrond, via een aantrekkelijk vormgegeven

portaal, activiteiten voor de jeugd aan te bieden. Al lopende activiteiten van de genoemde organisaties zijn, waar mogelijk, in dat programma ingepast, maar er zijn ook nieuwe, uitdagende activiteiten bedacht zoals de kinderpodwalk en ouder-kind heggenvlechten. Via de sociale media is uitvoerig aandacht besteed aan een aantal van die activiteiten. Daarnaast is een begin gemaakt met het samenstellen van lespakketten over De Maasheggen. De lespakketten worden aangeboden aan de basisscholen in het Maasheggengebied.

Biodiversiteitsdag IVN

trekker: IVN-afdelingen

In 2024 heeft Maasheggen Unesco de drie IVN-afdelingen in het Land van Cuijk ondersteund bij de organisatie van hun biodiversiteitsdag in het natuurgebied De Vilt.

De IVN-biodiversiteitsdag heeft plaatsgevonden op 26 mei 2024. In totaal zijn er zo'n 250 bezoekers geweest. Doel van de dag was om de aanwezigen te laten kennismaken met de soortenrijkdom in het Maasheggengebied. Van de kruiden en planten die er groeien tot en met de bomen en struiken en de insecten die erop leven en van de boomkikker tot de waterbeestjes in één van de poelen. Ook de bodemdieren, vogels en de korstmossen zijn bestudeerd. Samen met het aanwezige publiek, waaronder ook veel kinderen en hun ouders, zijn 171 soorten geteld, zo maakte wethouder Antoinette Maas van de gemeente Land van Cuijk aan het einde van de middag bekend.

Gezonde Maasheggen

trekker: programmateam Maasheggen Unesco

In opdracht van de stuurgroep van Maasheggen Unesco Man & Biosphere is onderzocht of en zo ja, hoe en met wie een programma Gezondheid voor De Maasheggen kan worden ontwikkeld. Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt dankzij een financiële bijdrage van de Regiodeal.

In het onderzoeksrapport is de aanbeveling gedaan om samenwerking te zoeken met Mooi Maasvallei, een platform waarin ook tal van regionale gezondheidsorganisaties vertegenwoordigd zijn.

In 2024 is tweemaal met vertegenwoordigers van Mooi Maasvallei gesproken over hoe we de samenwerking gestalte kunnen geven. Daarbij zijn onder meer de huidige programma's en projecten van Platform Maasvallei en Maasheggen Unesco naast elkaar gelegd om na te gaan waar kansen liggen voor samenwerking én waar belangen tegengesteld zijn en mogelijk zelfs kunnen 'schuren'.

Dat heeft een aantal conclusies opgeleverd:

1. er liggen voldoende kansen voor samenwerking;
2. het programma Maasheggen Unesco gaat zelf geen projecten op het gebied van gezondheid initiëren. Enerzijds omdat er binnen het programmateam onvoldoende kennis is en anderzijds omdat de kennis en de middelen die nodig zijn nu al aanwezig zijn bij een andere organisatie (Mooi Maasvallei) met concrete plannen (Integraal Zorgakkoord) en een groot gezondheidsnetwerk;
3. het programmateam Maasheggen Unesco en MooiMaasvallei spreken elkaar minimaal twee keer per jaar om de voortgang van lopende projecten te bespreken, samen vast te stellen welke projecten ook van belang kunnen zijn voor De Maasheggen en concrete afspraken te maken over hoe we de samenwerking en de communicatie over die projecten vormgeven;

4. onderdeel van het Integraal Zorgakkoord is dat er ook wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan naar het effect van de projecten op het welbevinden van de inwoners van Noord-Limburg en Land van Cuijk. Die onderzoeken leveren mogelijk ook interessante (deel)conclusies op voor De Maasheggen en kunnen in dat geval worden toegevoegd aan het overzicht van wetenschappelijke publicaties, die mede de basis vormen van het Unesco Man & Biosphere-programma.

De jaarlijkse Meidoornbloesemtocht
die grotendeels door het Unesco-gebied gaat

PROGRAMMALIJN 3

RECREATIE

Promotie De Maasheggen als aantrekkelijke reisbestemming

trekker: Visit Land van Cuijk

Het programma Maasheggen Unesco werkt voor de promotie van het Maasheggengebied als aantrekkelijke reisbestemming samen met de toeristische marketingorganisatie Visit Land van Cuijk. Visit Land van Cuijk brengt voor De Maasheggen vooral fiets- en wandelroutes, de watersportmogelijkheden en evenementen en activiteiten onder de aandacht.

Visit Land van Cuijk heeft in zowel de offline (gids Eropuit in Land van Cuijk, Fiets & Wandelboekje, publicaties in landelijke en regionale media) als de online (website, sociale media, Facebookcampagnes) middelen De Maasheggen in de etalage gezet als een van de bijzondere bezienswaardigheden in het Land van Cuijk.

De door Visit Land van Cuijk en Visit Noord-Limburg bedachte campagne Maas in het Midden is voortgezet én vernieuwd. In deze campagne wordt de ligging van de gebieden aan de Maas geaccentueerd, met onder meer Unesco-gebied De Maasheggen als een van de blikvangers. Ter ondersteuning van de campagne is de website www.maasinhelmidden.nl ingericht.

Visit Land van Cuijk ontwikkelde in 2024 onder het motto ‘Waarom ver weg als het ook dichtbij is...’ een campagne, bedoeld om de inwoners van gemeente Land van Cuijk te stimuleren om op ontdekkingstocht in de eigen omgeving te gaan. De Maasheggen hebben ook daar een prominente plek in gekregen.

Uitkijktoren

trekker: gemeente Land van Cuijk

In 2021 zijn plannen uitgewerkt voor het realiseren van vier uitkijktorens (De Schutkooi, De Meerstoel, Het Veerhuis en het klooster in St. Agatha). Om uiteenlopende redenen worden de torens in St Agatha, Oeffelt en Sambeek (vooralsnog) niet gerealiseerd.

Gemeente Land van Cuijk is nog in gesprek met Staatsbosbeheer over de bouw van de eerste uitkijktoren bij De Schutkooi in Vortum-Mullem. Naar verwachting wordt in 2025 met de bouw van de uitkijktoren gestart.

NK Maasheggenvlechten

trekker: SlaBox

Het ambacht van Maasheggenvlechten, in ere hersteld door de inzet van pioniers uit onze streek, is enkele jaren geleden toegevoegd aan de lijst Cultureel Immaterieel Erfgoed in Nederland. Tijdens het NK Maasheggenvlechten dragen alle deelnemers bij aan het in stand houden van dit bijzondere gebied.

Naast SlaBox zijn ook vrijwilligers van IVN Maasvallei actief betrokken bij de organisatie van dit evenement.

Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (SlaBox) organiseerde op 10 maart voor de 18^e keer het Nederlands kampioenschap Maasheggenvlechten, wederom in de omgeving van Portaal De Vilt langs de provinciale weg van Beugen naar Oeffelt.

Zo'n 4000 mensen, waaronder veel gezinnen met jonge kinderen, bezochten het kampioenschap. Een recordaantal van 57 teams had zich ingeschreven voor het NK. Daarmee waren er in totaal 250 vlechters aan het werk. Met deze aantallen is dit kampioenschap waarschijnlijk het grootste heggenvlechtevenement van (West-)Europa.

De strijd om de felbegeerde Gouden Hiep werd uiteindelijk gewonnen door het team ProBoom uit Cuijk bestaande uit captain Marcel Koot, Ton Hermanussen, Joep Hermanussen en Stef Vergeest.

Borden en wegwijzers

trekker: gemeente Land van Cuijk

In de dorpen en wijken in het Maasheggegebied staan gedateerde informatieborden. Die borden worden vervangen door borden met actuele informatie en in de huisstijl van Maasheggen Unesco.

In augustus 2024 zijn de eerste twee borden (Veerhuis en viaduct Oeffelt) vervangen. Begin 2025 volgt de rest.

Straatmeubilair

trekker: gemeente Land van Cuijk

In 2024 is begonnen met de uitvoering van het plan om onder meer nieuwe picknickbanken in het Maasheggengebied te plaatsen. De aanbestedingsprocedure is afgerond; de opdracht wordt verstrekt aan een lokale ondernemer. In 2025 wordt gestart met de plaatsing van het straatmeubilair.

Natuurpoort De Bungelaer

trekker: gemeente Land van Cuijk

Natuurpoort De Bungelaer in Beers is officieel in gebruik genomen. De natuurpoort is gelegen in de omgeving van het hotel-restaurant De Bungelaer aan de Kraaijenbergse Plassen. Vanaf de natuurpoort kan wandelend en fietsend de omgeving van het plassengebied worden verkend.

De natuurpoort, onderdeel van de Brabantse Natuurpoorten, wordt door die organisatie gepromoot. Ook Visit Land van Cuijk brengt via haar kanalen de natuurpoort onder de aandacht van toeristen en recreanten die het gebied bezoeken.

De Bungelaer is bovendien toegangspoortlocatie geworden voor De Maasheggen. Het is na het Kruisherenklooster (Sint Agatha), Het Veerhuis (Oeffelt) en De Schutkooi (Vortum-Mullem) de vierde toegangspoortlocatie in De Maasheggen.

Van Boom tot Boswandeling

trekker: Staatsbosbeheer

Om het 125-jarig bestaan van Staatsbosbeheer luister bij te zetten heeft zij 2024 uitgeroepen tot het Jaar van het Bos. Een jaar lang worden aandacht besteed aan de bomen en bossen in Nederland.

De boswachters van Staatsbosbeheer hebben in 28 bossen, verspreid over heel Nederland, een Van Boom tot Bos-wandeling uitgezet.

Een van de Boom tot Bos-wandelingen is uitgezet in het Maasheggengebied. De wandeling is in mei officieel in gebruik genomen en start bij de parkeerplaats aan de Maasstraat in Groeningen.

Groene kapel in Kapellenbaan

trekkers: Kapellenbaan/SLaBox

De kunstroute Kapellenbaan is in maart uitgebreid met een nieuw, bijzonder kunstwerk: 'De Primitieve kapel'. Het kunstwerk staat aan de Maasstraat in Groeningen. *Zie de afbeelding op pagina 22.*

Het werk van MONOLAB Architects (Jan-Willem van Kuilenburg) is een combinatie van betonijzer en natuurlijk groeiende meidoorn. In het midden van 'de groene kapel' ligt een zwerfkei, die bezoekers de mogelijkheid biedt om te zitten en van de omgeving te genieten.

Het kunstwerk is een 'work in progress'; met andere woorden: de snelheid waarmee de meidoorn groeit bepaalt wanneer het werk klaar is. Het duurt dus nog wel enige tijd voordat het werk zijn definitieve vorm heeft.

Het kunstwerk is tot stand gekomen in samenwerking met Staatsbosbeheer en is mogelijk gemaakt door Jeroen Haentjes Tuinen en Meer en Stichting Landschapsbeheer Boxmeer. Laatstgenoemde organisatie zorgt ook voor het onderhoud van de groene kapel.

Veldhekken

trekker: Staatsbosbeheer

In november 2024 zijn er 10 nieuwe veldhekken geplaatst met originele veldnamen:

naam	locatie
Cleijne Hoeijmaeker	De Bergjes
Hekkenkamp	Cult.hist.monument
Klaverkamp	Cult.hist.monument
Steinose Weyen	Loerangel
Sluis	Sint Agatha
Het Hof	Sint Agatha
De Maaskant	Sint Agatha
De Smalle Weitjes	De Bergjes
De Sluijzpolder	Oeffelter Meent
Oeffeltse Raam	Oeffelter Meent

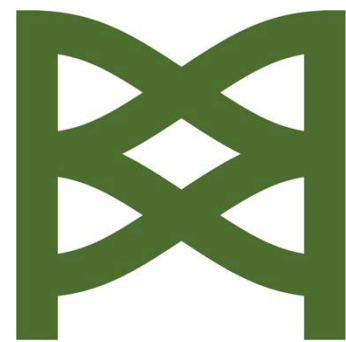
Ook zijn er nog zeven veldhekken in de maak:

naam	locatie
Brembroeken	Vortum-Mullem
Meikamer	Cult.hist.monument
Kromlanden	Cult.hist.monument
Looijdal	Looijdal-zuid
MaasheggenMooi	Looijdal-noord
De Fluitert	Oeffelter Meent
Het Oortje	Vierlingsbeek

Naar aanleiding van een oproep aan dorps- en wijkraden zijn er volop ideeën binnengekomen –onder meer van dorpsraad Linden, dorpsraad Oeffelt, een particulier en de dorpsraad Beugen- voor nog meer veldhekken. Deze suggesties worden nader bestudeerd, uitgewerkt en in een overzicht ondergebracht. Er zijn nog wel gesprekken nodig om de prioriteit te bepalen.

2024

IN FEITEN EN CIJFERS

Maasheggen

**Stip op
horizon**

vastgelegd voor
natuur en landbouw

Maasheggenkids.nl

gelanceerd, met ook nieuwe activiteiten

4

kilometer
nieuwe Maasheg

8

kilometer
EVZ Sint Jansbeek

Maasheggenteam

van dorps- en wijkraden opgericht

Convenant

+ 3 nieuwe partners
stuurgroep

17

veldhekken
10 geplaatst, 7 in de maak

25

beheerders Maasheggen
komen 3x per jaar bijeen

650+

nieuwsbrieven, elke
maand

70

vrijwilligers helpen
bij tellen van
planten en dieren

+ 25%

Vrienden van de Maasheggen
(van 250 naar 313)

Meer

omzet,
producten
en
pakketten
Smaak van
de
Maasheggen

Samenwerking met netwerk
MooiMaasvallei

60

roepende
boomkickers